

Περί αλυσίδων αξίας, κατακερματισμένων αγορών, κρίσιμης μάζας και αναπτυξιακής πολιτικής

*Ανδρέας Περσίδης *, Ιούνιος 2016*

Τον τελευταίο καιρό στις συζητήσεις περι καινοτομίας, ανάπτυξης, εξωστρέφειας και συνεργασίας του ερευνητικού και επιχειρηματικού δυναμικού της χώρας έχει εισαχθεί η έννοια της “αλυσίδας αξίας”. Αναφέρεται - και καλώς - σαν μια βασική έννοια του επιχειρείν, άμεσα σχετιζόμενη με εκείνη της “προστιθέμενης αξίας”. Έχει τεθεί στο τραπέζι ως ένα κατάλληλο και χρήσιμο πλαίσιο για την κατανόηση της οργάνωσης του επιχειρηματικού δυναμικού της χώρας σε άμεσα συσχετιζόμενους φορείς και για τον εντοπισμό σημείων όπου παράγεται ή θα μπορούσε να παραχθεί προστιθέμενη αξία.

Μέχρι εδώ καλά.

... αν και στο μεταξύ ο κόσμος έχει προχωρήσει ...

Και το λέω αυτό γιατί υπάρχουν μερικές “λεπτομέρειες” που θα πρέπει να λάβουμε υπόψιν μας όταν σχεδιάζουμε αναπτυξιακές πολιτικές, ειδικά σε χώρους καινοτομίας και έντασης γνώσης, όπως αυτός των βιοεπιστημών, της υγείας και του φαρμάκου. Εντοπίζω τρεις που θεωρώ σημαντικές για την ελληνική πραγματικότητα:

Η πρώτη είναι ότι όταν μιλάμε για ελληνικές αλυσίδες αξίας, στην πλειονότητα των περιπτώσεων μιλάμε για αλυσίδες “υπηρεσιών” - και δη υπηρεσιών εντός Ελλάδας. Αν και τίποτε δεν αποκλείεται, γενικά οι υφιστάμενες αυτές αλυσίδες δύσκολα θα οδηγήσουν σε προϊόντα/υπηρεσίες διεθνούς αξίας.

Η δεύτερη είναι ότι η ελληνική βιομηχανία βιοεπιστημών/υγείας/φαρμάκου είναι κατακερματισμένη και αποτελούμενη ως επι το πλείστον απο μικρομεσαίες επιχειρήσεις με αντικείμενο εργασιών είτε σε μη σχετιζόμενες αλυσίδες αξίας είτε στην ίδια αλυσίδα αλλά σε απομακρυσμένα σημεία της. Επιπρόσθετα δεν διαθέτουμε κρίσιμη μάζα, ή αντ’αυτής κάποιους μεγάλους και δυνατούς οργανισμούς/εταιρείες που να μπορούν να δημιουργήσουν υγιή εγχώρια ζήτηση και ένα ζωηρό οικοσύστημα προμηθευτών-αγοραστών πέριξ των δραστηριοτήτων τους.

Η τρίτη και επίσης σημαντική είναι ότι στον διεθνή χώρο του επιχειρείν, η έννοια της αλυσίδας αξίας έχει απολέσει ένα μέρος της σημαντικότητας της καθότι οι συζητήσεις τώρα κινούνται πέριξ της έννοιας των δικτύων γενικά (network effects), των κοινωνικών δικτύων καθώς και της έννοιας του “οικοσυστήματος” μέσα στο οποίο ανταγωνίζονται οι εταιρείες.

Αρα λοιπόν, αν και είναι καλό να μιλάμε για αλυσίδες αξίας, είναι επίσης καλό να θυμόμαστε ότι ελάχιστες έννοιες έχουν καθολική αξία και εφαρμογή. Στην περίπτωση της E&TA στο χώρο των

βιοεπιστημών/υγείας/φαρμάκου το πρόβλημα εντείνεται κατά τι στην Ελλάδα απο την ύπαρξη – παραδοσιακά - δύο διακριτών νοοτροπιών (*έμποροι και ακαδημαϊκοί*) αλλά και αντικειμενικών δυσχεριών που έχουν δυσκολέψει τις συνεργασίες και την δημιουργία διεθνώς ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Πως προχωρούμε;

Πρωθώντας τις *συνέργιες*. Σε διεθνές επίπεδο αναγνωρίζεται σε όλο και μεγαλύτερο βαθμό ότι οι περισσότερες ευκαιρίες για νέα προϊόντα, νέες υπηρεσίες και προστιθέμενη αξία δημιουργούνται στην διεπιφάνεια μεταξύ περιοχών και δραστηριοτήτων που παραδοσιακά μπορεί να μην είχαν σημεία επαφής. Οι δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες πληροφορικής, υλικών, νανοτεχνολογίας, επικοινωνιών αλλά και στον ίδιο το χώρο των βιοεπιστημών είναι πολλαπλές. Αλλά και οι ίδιες οι κοινωνικές απαιτήσεις, όπως η ανάγκη για περιορισμό του κόστους της υγείας, η ανάγκη για ασφαλείς θεραπείες, η ανάγκη για ποιότητα ζωής για όσους πάσχουν απο χρόνια νοσήματα, δημιουργούν έντονη ζήτηση για λύσεις που εδράζονται εκ των πραγμάτων σε περισσότερους απο έναν τομείς ερευνητικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Όλο και περισσότερο βλέπουμε τα ενδιαφερόμενα μέρη στον χώρο της υγείας – φαρμακευτικές, νοσοκομεία, ασφαλιστικοί οργανισμοί, κυβερνήσεις (με τα οικονομικά της υγείας), γιατροί, φαρμακεία, σούπερ-μάρκετ, διανομείς, ασθενείς – να εισέρχονται στα “επιχειρηματικά χωράφια” ο ένας του άλλου, υπερβαίνοντας ή και διαταράσσοντας τις παραδοσιακές αλυσίδες αξίας και δημιουργώντας μια αγορά, ένα επιχειρηματικό οικοσύστημα, που μεταβάλλεται διαρκώς.

Είναι λοιπόν σημαντικό να λαμβάνουμε υπόψιν αυτή την πραγματικότητα όταν σχεδιάζουμε την αναπτυξιακή μας πολιτική και όταν επιλέγουμε κοινωνικούς, ερευνητικούς και επιχειρηματικούς τομείς που επιθυμούμε να υποστηρίξουμε σαν κράτος και σαν κοινωνία.

* Ο κ. Ανδρέας Περσίδης είναι Πρόεδρος του συνεργατικού σχηματισμού επιχειρήσεων Βιο-Ιατρικής Τεχνολογίας HBio και ΔΣ της Biovista.